

16. 08. 2018

nr RPW

24/117/2018 P
52. Karczewski
(podpis)

03980200079094
RPW/24112/2018 P
2018-08-16

WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
prof. dr hab. Piotr Gliński

Warszawa, 14 sierpnia 2018 r.

BM-WP.055.15.2018.AS

Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez senatora Jerzego Czerwińskiego na 62. posiedzeniu Senatu w dniu 29 czerwca 2018 r., uprzejmie proszę o przyjęcie następujących informacji.

Restytucja dóbr kultury utraconych w wyniku II wojny światowej jest jednym z priorytetowych zadań Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Za polskie straty wojenne uznaje się ruchome dobra kultury utracone w wyniku II wojny światowej z terenu Polski po 1945 r., pochodzące zarówno ze zbiorów publicznych, prywatnych, jak i kościelnych. Rozmiar tych strat jest niemożliwy do precyzyjnego oszacowania, przyjmuje się, że Polska utraciła blisko 70% materialnego dziedzictwa kulturowego. Straty wojenne od początku lat 90. rejestrowane są w bazie danych prowadzonej przez Wydział ds. Restytucji Dóbr Kultury w MKiDN. Do chwili obecnej utworzono ponad 63000 rekordów. Od zakończenia II wojny światowej minęło przeszło 70 lat. Znaczna część dokumentacji uległa nie tylko rozproszeniu, ale przede wszystkim zniszczeniu, a wiedza w niej zawarta została bezpowrotnie utracona. Nigdy nie stworzymy pełnej listy strat wojennych bez względu na środki i nakład sił przeznaczony na ten cel.

Restytucja dzieł sztuki prowadzona jest przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na rzecz Skarbu Państwa w oparciu o zasady prawa międzynarodowego publicznego. Niejednokrotnie zastosowanie mają również przepisy prawa krajowego państwa, na terenie którego obiekt został odnaleziony, np. w przypadkach, gdy zabytek odnajdywany jest w zbiorach prywatnych. Sposób działania mający na celu odzyskanie straty wojennej uzależniony jest od miejsca odnalezienia zabytku oraz jego aktualnej sytuacji prawnej.

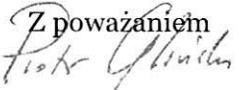
Obecnie MKiDN prowadzi kilkadziesiąt spraw restytucyjnych zarówno w kraju, jak i za granicą. Poza granicami kraju sprawy toczą się w Wielkiej Brytanii, USA, Niemczech, Francji, Ukrainie, Austrii, Turkmenistanie i Rosji. W ciągu ostatnich pięciu lat dzięki staraniom ministerstwa odzyskano 479 cennych obiektów, które powróciły z Niemiec, Austrii, Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii oraz zostały odnalezione na terenie kraju.

Są wśród nich m.in. obrazy: „Portret mężczyzny w renesansowym stroju” (1882) Aleksandra Gierymskiego, „Św. Filip chrzci sługę królowej Kandaki” (XVIII w.) Johanna Conrada Seekatza, „Schody pałacowe” (XVIII w.) Francesco Guardiego, „Św. Iwo wspomaga biednych” (1645) Jacoba Jordaensa, „Dziewczynka z kanarkiem” (ok. 1878) Leopolda Löfflera, „Portret młodego mężczyzny” (1728) Krzysztofa Lubienieckiego, „Wzburzone morze z okrętami” (1630) Simona de Vliegera, „Zesłanie Ducha Świętego” (ok. 1610) Izaaka van den Blocke, a także rzeźba „Diana” (ok. 1780) Jeana Antoine’a Houdona, stół do gry w karty z kolekcji króla Stanisława Augusta, kabinety chiński i biurko z XVIII w. ze zbiorów Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie oraz kolekcja 461 zabytków etnograficznych z Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

Od 2010 r. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego wraz z Fundacją Sztuki SAR Ad Artis realizuje projekt filmowy „Muzeum Utracone”, którego założeniem jest poszukiwanie nowych sposobów popularyzowania wiedzy o polskich stratach wojennych w dziedzinie dóbr kultury. Projekt „Muzeum Utracone” jest unikatowy na skalę światową i prezentowany jest podczas Nocy Muzeów w kilku polskich miastach. Głównym sposobem realizacji projektu „Muzeum Utracone” jest widowiskowy, multimedialny pokaz, prezentowany w przestrzeni miejskiej, któremu towarzyszą wielkoformatowe wizualizacje wyświetlane na murach otaczających budynków. Co roku wybierany jest temat przewodni pokazu, a prezentowane w nim dzieła sztuki wybierane są przez Wydział ds. Restytucji Dóbr Kultury MKiDN spośród obiektów zarejestrowanych w bazie strat wojennych MKiDN. Dotychczas prezentowane były m.in. następujące zabytki: arrasy, obiekty odzyskane z zamku Fischhorn w Austrii, kolekcja z Muzeum w Łazienkach.

Dodatkowo, by umożliwić dostęp do filmu większej publiczności, co roku produkowana jest płyta DVD z filmem i rozsyłana do muzeów i placówek kultury w całym kraju.

Mając powyższe na uwadze, w opinii Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego powołanie muzeum polskich strat wojennych dublowałoby działania prowadzone obecnie przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego i istniejące placówki muzealne. Ponadto w budowanym obecnie Muzeum Historii Polski tematyka podniesiona w oświadczeniu pana senatora z pewnością będzie uwzględniona.

Z poważaniem

Piotr Gliński